

La unitat d'acció

L'indult dels de Garraf ha decebut el poble català. Dels set només en surten tres, i a Catalunya.

Tampoc vol aquesta parsimònia a donar satisfaccions als seus desigs. Reclama, també, l'amnistia plena per als exiliats i encartats en delictes polítics i socials. Vol que es reintegrin a la vida ciutadana, ultra els bandejats i els de Garraf, En Masachs, En Sancho Alegre i En Mateu i Nicolau, i l'oblit dels qui per la mort d'En Dato estan en rebeldia. Vol l'indult per a En "Shum". Vol l'indult dels castigats pels fets de la caserna del Carme, de Saragossa. Vol la revisió de determinades causes terroristes en les quals és palès la innocència dels condemnats, com en el cas Devesa i Aracil, com en el cas Guio i Climent, que testimonis de prova ben segurs donen com absents del succeït.

Tot això vol el poble de Catalunya, i en la seva simplicitat no comprèn aquesta circumspècció governativa que sembla voler emprar el sistema del comptagotes.

Amb el seu alt esperit de justícia el poble ha netejat de tota culpa els penats. A

La censura ha passat per aquest número

Els altres són per al poble més que victimaris, víctimes passives del moment, homes que es deixaren emportar pels nervis cap a un acte no prou ben controlat per la reflexió. Vol esborrar el poble les angoixes d'aquella hora neguitosa i tènua, perquè no deixin record de cap mena i poder esmenar el camí.

Aquest és el pensament del poble català, i a

La censura ha passat per aquest número

Però, sobretot, el troba perillós. Tem que per aquests mitjans li faci perdre la seva unitat. Catalunya en aquelles hores dissortades del directori havia bastit una unitat de sentiment; tots els estaments, tots els idearis, l'havien posat d'acord a defensar les coses íntimes que perseguïen de mala manera els anteriors. L'explosió d'aquesta unitat ha estat la campanya per l'amnistia. Rics i pobres, pagesos i ciutadans, homes i dones, joves i vells, societats burgeses, sindicats obrers, ateneus culturals i entitats recreatives, tots han format en aquest mo-

ment. Hem estat un poble aixecat en armes espirituals per combatre per una causa santa. Si la victòria és relativa, si els presos surten d'un a un i els exiliats tornen isolats tem que aquelles ideologies immediatament complagudes no es donin per satisfetes i abandonin la brega i amb llur deserció permetin que alguns dels dissortats restin encara plantats per la malastruga.

Aquest és un aspecte que cal vigilar, perquè la traça dels rectors actuals de la cosa pública no ens faci perdre aquesta unitat. L'amnistia realment vol a Catalunya en pes, però la reclamava per a Catalunya en la seva integritat. En desllurar els presos catalans no ha de minvar la nostra voracitat de justícia. Sense els empresonats per delictes socials i polítics no hem guanyat pas la pariteta, i ningú no té dret a retirar-se del camp d'acció.

Ens ha costat molts dolors d'assolir aquesta unitat actual, ha calgut que canviessin els capdavanters de les nostres reivindicacions i passés la representació a homes que hi aportaven l'esperit de sacrifici i no l'exhibicionisme. A còpia de les fuetades donades d'amunt de la pell hipèrestesiada han donat un to únic als nostres afanys. Però per a segellar la unitat cal que Catalunya estengui el dret de ciutadania a tots els estaments i a tots els idearis dels catalans, i cal que tots ens fem solidaris dels seus deutes i obligacions morals.

La nostra unitat és la nostra victòria i la nostra força, i no deixem que es perdi en ralentir un afer de justícia i l'oblit resultat de passades angoixes. Si tornen els presos catalans i catalanistes, han de tornar, també, els presos socials de culpabilitat generada per un ideal, i hem de demanar la revisió d'aquelles causes en les quals la innocència és palès.

Si no ho fem així, qui en sofrirà més serà la causa de la nostra llibertat. En abandonar-nos els qui hem demanat justícia perquè uns es donin per ben pagats mentre deixem encara multituds insatisfetes, desviarem la riada, l'assecarem, potser, en estroncar les deus que confluen.

Per a tots els presos i exiliats polítics i socials s'ha reclamat l'amnistia. Mentre en resti un Catalunya ha de formar. És la nostra unitat, i la unitat ens és necessària per a assolir la nostra alliberació.

J. AIGUADER I MIRO

Atila ha passat per l'Ajuntament de Barcelona

Com ha estat destruïda i on ha anat a parar la Col·lecció petrogràfica del Museu Martorell. -- La Junta de Ciències Naturals de quan va realitzar-se la destrucció. -- La cultura municipal en el règim de la Dictadura

La denúncia feta la setmana passada en aquestes mateixes columnes sobre la desaparició de la col·lecció petrogràfica del Museu Martorell i que han reproduït altres col·legues, dissortadament ha estat confirmada a jutjar pels esbrinaments que han estat fets. La col·lecció no ha pas simplement destruïda.

Aquests Hums del nostre patrimoni cultural, que pel que es veu trobaven un plec sàdic en anar-ne destruït tots els que passaven per davant del Murats en el pensament aleshores en voga del "todo lo que es cultura huele a catalanismo", degueren trobar ofensiva la presència de les pedres que formaven la col·lecció visible per a tots els que pensaven per davant del Museu Martorell.

Així, després d'haver-les tingudes tranquil·les molt temps, empastifades de manera que no es poguessin llegir llurs inscripcions en català, hom autoritzà a alguns particulars perquè n'arreguessin el que bonament els plaqués. I durant uns dies hom veié com amb el mall i l'escarpra els blocs eren esberlats, suposem que per a satisfer les demandes dels "amateurs" o professionals d'aquesta ciència.

La destrucció física, però, no era per deixar satisfeta la fúria que animava els seus autors, i fou arran de la construcció de l'aquàrium que hom trobà motiu justificat per utilitzar "pràcticament" els blocs recollits en el Museu petrogràfic i que tan antiplacats els eren.

Les pedres recollides en uns anys per obra d'amor a la cultura serviren per als fonaments de l'aquàrium i terrarari del Parc de la Ciutadella i foren esmicolades en qüestió de pocs dies. Les grutes artificials que servien de refugi als óssos polars han estat construïdes amb aquells blocs.

La censura ha passat per aquest número

En un solar que té l'empresa de jardineria de l'Ajuntament i que dona als carrers d'Enna i Marina, fa pocs dies que encara es podien veure algunes de les línies que portava cadascun dels blocs destruïts.

Els bàrbars han deixat rastre de llur pas.

Ignorem si sobre l'afer el nostre Ajuntament ha decidit, igual que ho féu per als llibres destruïts, que s'obri un expedient per tal de depurar les responsabilitats que se'n derivin. Pel que sembla, tot el que guarda relació amb el Museu Martorell depèn de la Junta de Ciències Naturals, la qual té un cert caràcter autònom en les seves funcions.

Això de moment podia fer esperar, doncs, que els homes de l'Ajuntament dictatorial fossin aliats a aquesta nova agressió que hem registrat.

Però qui formava la Junta de Ciències Naturals en cometre's la destrucció del Museu Petrogràfic?

El tinent d'alcalde de la Dictadura senyor Navarro Perrau, com a president.

El tinent d'alcalde de la Dictadura senyor Joncadella, com a vice-president.

El tinent d'alcalde de la dictadura senyor Barrie, com a comptador.

El catedràtic (i) senyor Martín Hoyos, i el senyor Francesc Pardillo, que n'era el secretari.

Els comentaris deixem-los al lliure judici dels nostres lectors.

Si els regidors de la Dictadura ocsaren tot llur esforç i voluntat a destruir l'obra cultural dels ajuntaments populars, cal precsament perquè ser-

veixi d'il·lustració als que no se n'han assabentat gràcies al règim claustral que imperava i perquè les generacions futures tinguin present l'etapa vergonyosa que en la història de la humanitat representen aquests sis anys de despotisme, repetim que precisament cal deixar ben historietat tot el que caontra la cultura, no ja esquemàtica, sinó cultural, han comès aquells faritzeus que han fet escarni de les lleis i de les tradicions.

I si es porta a terme aquesta obra—no pas en esperit de venjança, sinó de justícia—d'exposar als ulls de la gent el seguit de baixeses que s'han comès, veurem coses tan revolants com, per exemple, la destrucció dissimulada, però amb lentitud ininterrompuda, de l'Escola de Deficients que funcionava a Vil·la Joana.

Els regidors de la Dictadura varen prendre peu en certes deficiències—fàcilment corregibles—per anar suprintent professorat. Una qüestió de jurisdicció o competència amb la Diputació (ells que lligaven tant i tan bé quan es tractava de malversar els cabals per a festejar els que els manaven) serví per anar acabant amb aquell centre d'ensenyança que un dia havia estat orgull legítim de la ciutat i en el qual els pobres infants deficients es formaven per al dia de demà.

En aquestes condicions no és d'es-

tranyar la descoberta feta ara de què el producte de 20.300 pessetes d'un benefici celebrat l'any 1923 per la Federació Catalana de Futbol a profit de Vil·la Joana fos rebutjada per ésser aplicada als fins per als quals va recaptar-se.

Com no és d'estranyar tampoc que del llegat d'un milió de pessetes que deixà l'ex-alcalde Josep Collaso per a la construcció d'un grup escolar ni tan sols se'n preocupessin.

La censura ha passat per aquest número

l'obrisme desesperat. Nicolau d'Olier—una alta autoritat no precisament obrera—els recordava, ja poc, un fet axiomatic: que les reivindicacions dels oprimits són expressades sempre en forma violenta quan es troben esbarrats els amplis camins legals.

"Les doy a ustedes mi palabra de honor que nunca di orden para que rompieran los libros escritos en catalán cuando estuvo en el Ayuntamiento".

Així diuen que es disculpa públicament un catedràtic de la Universitat de Barcelona, que en les seves delictats pel règim de la Dictadura, passà per Cultura a l'Ajuntament fúdic, va ésser més tard governador civil i fins i tot esmentista, que ja és arribar a ben poca cosa, tanmateix i el nou del qual ha sonat en aquest triat episodi dels llibres catalans estriats que ha constituït el tem de la setmana aquí i fora d'aquí.

La censura ha passat per aquest número

El nostre fraternal col·lega la rambla rectora, en el seu darrer número un cert senyor Muñoz pintoresc que demanava força per als nos-

A la mort espiritual a què sens condemnava es pretenia imposar l'analfabetisme patriòtic. Mentre a so de tibatals i clarins el dictador anunciava les inauguracions d'escoles noves, a Barcelona s'anaven destruint sense soroll però amb una brutalitat no menys indignant, totes les traces que havia marcat el pas pels Ajuntaments populars d'una ànsia ciutadana, cobijosa de redimir-se en un extens camp cultural.

Els greuges que hem de tenir contra els homes de la Dictadura són molts. Però tant com el d'haver-nos privat de llibertat durant sis anys, hem de recordar a tot hora aquesta persecució implacable contra la nostra cultura, que no és pas obra d'un partit ni d'uns homes, sinó que constitueix el patrimoni de tot el poble.

VICENTS BERNADES

Acció cultural

El nostre company de redacció Emili Granier-Barrera donarà aquesta setmana les conferències següents:

Dijous vinent, a les deu de la nit, a l'Agrupació Cultural Francesc Aragó, situada al carrer de Núria, 13. Clot. Tema: "Tres aspectes de l'esport".

Ja heu adquirit el vostre segell "Amnistia"?

Què espereu?

Germanor catalana

En un article anterior patrocinàvem la necessitat d'organitzar per totes les terres catalanes uns comitès, a la manera dels sindicats obrers, els quals, degudament federats, procuressin recaptar quotes entre llurs associats i secundar exclusivament aquelles campanyes o actuacions que per acord unànime prenguessin un Comitè Central, integrat per una representació heterogènia, sense exclusivisme de partits polítics.

Posteriorment, l'organització aïllada en diferents poblacions de Comitès pro-ampliació amnistia, l'espontània recollida de signatures amb igual finalitat i el mateix fet de les llistes de subscripcions obertes arreu, que tan favorablement expressen l'entusiasme del nostre poble per socórrer les necessitats dels nostres germans i restablir el sentiment de justícia, ens referim en el criteri que és urgent coordinar amb una organització adequada, totes aquelles voluntats aïllades, que ben sovint es manifesten espontàniament amb la força vigorosa del nostre ideal, per tal de treure'n el màxim profit i donar-los una major eficàcia, encara.

Fa alguns dies vam escriure a "La Publicitat" un excel·lent article de J. Batista i Roca, intitulat *Verb i acció*, en el qual, referint-se a la iniciativa de Tomás Garcés de reprendre els "Cursos Joan Creixells", suspesos en llur iniciació a causa del règim dictatorial, estimava la conveniència d'ensenyar la nostra llengua, alhora que la història de la nostra terra, per totes les poblacions catalanes, procurant difondre la idea que integrem un mateix poble amb les altres regions d'on es parla català, la qual cosa creiem que és ben necessària i urgent, i no dubtem que trobarà l'activa simpatia d'orfeons, entitats sardanistes, centres d'excursionisme, sindicats, cooperatives, etc., tal com espera Batista i Roca.

L'experiència d'institucions com els Sindicats obrers, Sometents, Foments de Joventut, Lligues de Perseverança, etcètera, amb una organització semblant a la que patrocinem per a aquesta "Germanor Catalana", ens fa creure que, comptant amb l'ambient catalanista actual, ens seria fàcil d'erribar a la creació del dit organisme, el qual podria coadjuvar amb gran eficàcia a la propaganda necessària, per tal de donar vida esplendorosa als esmentats cursos de llengua i història catalanes, la difusió dels quals és tan escassa i escapa, no obstant, a les finalitats dels partits i corrents polítics o societats charals, recreatives o d'esport, el bé tampoc n'exclou la possibilitat que ben agraïdament cedixin llurs locals i propaguin entre els socis la necessitat que concorrin als esmentats cursos.

Aquesta obra de reparació a l'ensenyança deficient de les nostres escoles oficials i privades, bé podria prendre una amplitud semblant a les creudes contra l'analfabetisme de les Repúbliques sud-americanes i de Mèxic, amb una gran força de propaganda i difusió, si comptava amb un estol d'entusiastes que, agraïdats i organitzats en deguda forma, secundessin les ordres d'un Comitè Central, coordinar de tots els esforços individuals.

No dubitem que tots els bons ciutadans comprendran la urgència de començar una semblant campanya i organització, que, donades les actuals circumstàncies polítiques, han de veure's assistides per tots aquells que durant tant de temps de forçat silenci, veïeren menyspreada la pròpia llengua i ridiculitzades llurs història i institucions, i sentin ara la necessitat d'associar-se per tal de realitzar una labor pràctica de desgreuge a totes aquelles burles i escarnis.

RAFAEL CARDONA

LES SIGNATURES PER L'AMNISTIA

UNA CARTA

Adreçada al nostre fraternal col·lega "La Rambla", hem rebut la següent carta de la casa J. Martí Martí, resposta a una nota de la secció de "Reflector" del número 6 de l'esmentat col·lega. La publiquem simplement per un deure d'imparcialitat. Diu així:

Molt senyor meu: Amb gran sorpresa m'informo del comunicat que va publicar en l'últim número d'aquest setmanari i que fa referència a aquesta casa.

Al mateix he de contestar-li que l'única descortesia tinguda a la respectable dama que va presentar-se a recollir signatures pro-amnistia, va ésser pregar-li que tornés quan la Gerència es trobés present a la casa.

Aquesta respectable dama no es va presentar de nou; segurament perquè les dependents nostres simpatitzant amb aquesta signatura varem trobar el mitjà de fer-ho espontàniament, que és precisament el més formós del manifest.

Com que aquests fets són molt fàcils de comprovar, espero de la seva imparcialitat que prendrà les mesures per a fer-ho i farà la deguda rectificació dels fets.

En el "Reflector" de referència hom preveia ja la contestació. Per tant no cal comentari. El fet de publicar aquesta carta no vol dir, de cap manera, que hagin canviat d'opinió.

Ja heu adquirit el vostre segell "Amnistia"? Què espereu?

ADRECES en sobres, llistes i etiquetes per a la tramesa de publicitat per correu DIAGONAL, 319, principal. - Telèfon núm. 54231

RAMBLA DE CATALUNYA ha hagut de passar per la prèvia censura

JOAN BTA. ACHER "SHUM"

Amic lector: la casa Salvat, Editors, S. A., ha acomiadat el seu dependent Daniel Domingo Mont-

pendents que cometen el delict de pensar. Encara que aquests dependents no tinguin altre mitjà de viure. Encara que siguin — com en el cas de Daniel Domingo Montserrat — casats i pares de família.

Amic lector: recorda aquest nom: Editorial Salvat. Editorial Salvat. Recordat i fessit, gratuïtament, la nostra propaganda.

Els burgesos que acomiaden als seus obrers perseguits per qüestions polítiques demostren tenir sensibilitat perfectament africana. Potser — i sense potser — prefereixen ésser sovint homes liberals, democràtics, catalanistes, adhoc republicans. Però, de fet, davant la simple llibertat naturalíssima d'un ésser que pensa per compte propi, li neguen el pa i la sal i el deixen a la misèria, malgrat de les frases brillants sobre la consciència de l'home i la unitat de la llar. I és que ells les apliquen només a la pròpia consciència — o inconsciència — i a

la pròpia llar, no sempre santificada, no a la consciència de l'home obrer que se sacrifica per un ideal, ni a la llar obrera on éssers innocents passen privacions a causa de l'absència d'un perseguit.

Caldrà fer una llista d'aquests burgesos per exposar-los, merecidament, a la vindicta del poble. De moment donarem dos noms: Salvat editors, de Barcelona, que van acomiadar el nostre amic Daniel Domingo Montserrat, empresonat governativament—en parlen en una altra nota—, ni tan sols polític; i l'impressor Josep Aroles, plaça de Riis i Toullet, 17, també de Barcelona, que no ha volgut reservar el lloc a Adolf Buezo i Garcia, delinqüent en circumstàncies veritablement revoltingues relatiades per Pestanya a Mirador. Aquest darrer senyor té el rètol de la botiga en la nostra llengua i és diu defensor de la nostra cultura, però no ha sabut emparar un operari seu contra una veracitat governamental.

Cal recordar a aquests senyors — amb tot el respecte, si, però també amb indignació i amb pena — que els obrers tenen dret a pensar com els plagui, que tenen per exemple el mateix dret a ésser comunistes com en tenen ells a ésser cristians. Això en bona doctrina democràtica — sempre, naturalment, que aquests senyors no pensin que els obrers han d'ésser defensors del règim capitalista. Si, però, com sembla, els nostres burgesos no volen decidir-se sincerament a esdevenir veritables democràtics, que no lamentin després possibles violències de

l'obrisme desesperat. Nicolau d'Olier—una alta autoritat no precisament obrera—els recordava, ja poc, un fet axiomatic: que les reivindicacions dels oprimits són expressades sempre en forma violenta quan es troben esbarrats els amplis camins legals.

"Les doy a ustedes mi palabra de honor que nunca di orden para que rompieran los libros escritos en catalán cuando estuvo en el Ayuntamiento".

Així diuen que es disculpa públicament un catedràtic de la Universitat de Barcelona, que en les seves delictats pel règim de la Dictadura, passà per Cultura a l'Ajuntament fúdic, va ésser més tard governador civil i fins i tot esmentista, que ja és arribar a ben poca cosa, tanmateix i el nou del qual ha sonat en aquest triat episodi dels llibres catalans estriats que ha constituït el tem de la setmana aquí i fora d'aquí.

La censura ha passat per aquest número

El nostre fraternal col·lega la rambla rectora, en el seu darrer número un cert senyor Muñoz pintoresc que demanava força per als nos-

tres presos. Els amics que feiem el periòdic al·ludit han rebut ara — de segur com a resposta — una lletra d'aquest senyor en la qual els participa el seu condol per la mort aparatosa (que diu ell) de llur publicació.

Anem a enterbolir l'optimisme d'aquest bon home. Sàpiga i entengui que la seva torja — amb aquella paraula: "torca" va ésser afegida a totes les altres que demanaven amnistia i llibertat. El cap del Govern, és clar, no es podia pas prendre la molestia de llegir-les totes... Així el senyor Muñoz, sense proposar-ho, va aportar el seu vot involuntari a la manifestació postal.

La censura ha passat per aquest número

Quan regis els destins municipals... baró de Viver, un bon dia era arrencada

placa que donava nom al carrer de Verdader i Callis i substituïda per una altra que deia — que diu — "Calle de Pedro Lastorias". L'ofensa, refinadament cívica en aquest cas, era doble. L'Institut de Cultura de la Dona havia de tancar i borrar la seva portadeta en el carrer deshonrat, i l'imitar-se, només, a l'entrada del carrer Boir de Sant Pere.

I bé: cal que les portes de la benemèrita institució — glòria de la cultura catalana — que fundà l'egregia vi-

dua de Verdader i Callis, puguin tornar a obrir-se en el carrer que l'imboscil magnivulisme... batejà amb el nom de "Pedro Lastorias". La dignitat de la ciutat i la dignitat catalana ho exigeixen. El nom de Verdader i Callis, per dret propi, ha de presidir el carrer que serveix una de les entrades de la "Cultura".

El Sr. Vancells Carreres, entusiasta pupi, president d'una agrupació de la U. P. de no sabem quin cantó

de l'exemplar, va aconseguir, segurament en recompensa als seus patriòtics serveis, el càrrec de vice-president d'un Comitè Mixt. Aquest càrrec, que no li donava cap mena de feina perquè només havia d'actuar en absència del president, tenia assignat un sou, no menys que de 700 pessetes mensuals.

Don fer cosa de quinze dies l'home començava indignat la campanya rebentista que s'està fent contra la política de la Dictadura i se les havia amb el Govern perquè ho tolerava.

—Si aquest estat de coses continua —deia— presentaré la dimissió del meu càrrec amb caràcter irrevocable i els posaré en un compromís.

—Quin càrrec, senyor Vancells? —li varen preguntar. —El de la Comissió Mixta?

—No, senyor. El de la Unió Patriòtica. L'altre és d'indole privada i no l'hag de dimitir per res.

En aquest mateix número fem referència a la necessitat de realitzar un acte de desgreuge a mossèn

Jaime Verdader, amb motiu de l'espectacular inauguració de què fou electiu el seu monument emplatat a la cruïlla del passeig de Sant Joan i la Diagonal, acte que, de pasadag, constituïa la seva veritable inauguració.

I a propòsit d'En Verdader, se'ns acut fer memòria a què pugui convertir-se un acord pres per un dels Ajuntaments populars de molt abans de la Dictadura, acord que, naturalment, no es compleix, d'acord amb el qual, a les escoles municipals de Barcelona s'ha de col·locar en lloc ben visible un exemplar de l'"Oda a Barcelona".

Póra una magnífica forma d'homenatge al poeta del "Canigó" disposar que fos completada aquella disposició.

Ja heu adquirit segells Pro-Amnistia? Recordeu que estan en venda a la nostra redacció, a "La Publicitat", "La Nau", Segimon Rovira, Ateneu Politecnium i Orfeó Gracienc

Joies - Relletges
Objectes per a presents
EL REGULADOR
Rambla de les Flors, 37 - Carme, 1

la rambla de catalunya

(esport i ciutadania)

XOCOLATES
Jaume Boix
Tasteu les noves creacions:
Núm. 9 - Fondant, marca cavall-indi.
Preu: Pessetes 1'10 el paquet
Ametlla, per a menjar cru
Preu: 0'80 ptes. paquet

ELS QUI QUEDEN A PRESID

MARCELLÍ PERELLÓ
(Dibuix del presoner català
Josep Maria Rigol)

J. FETS

Finalment, després d'una campanya intensíssima pro-amnistia i revisió, ha vingut un indult parcial per als condemnats de Garraf. De set presoners, tres poden sortir de seguida—per bé que, de fet, cap d'ells no ha estat alliberat encara cinc dies després de l'indult.

Els sortosos companys que seran reintegrats un dia d'aquesta a la vida ciutadana, són: Degradacions Civils i Valverdu, Josep Garriga i Aleu i Francesc Ferrer i Torrens. El primer, escultor meritori—felogi—escrit del qual publicat per Joan Sacs a "La Rambla" ens estalvia les repeticions—. El segon, un bon obrer, digníssim i modest, ple de d'altres nobles. El tercer, un estudiant de medicina tot jove—vint-i-un anys—, optimista, atlètic, saní, que pensa reprendre els estudis quan surti, com si tal cosa.

Els que han de quedar encara entre reixes—ignorem si per oblit, per negligència o per principis—són: Jaume Comte i Canyelles, amb una condemna de tres anys per rebel·lió militar (deguda a la famosa Causa Baltà), una altra de tres anys més per trencament de la condemna indultada i un procés pendent per suposada agressió a una sentinella; Jaume Julià i Pedrol, en les mateixes condicions; Marcellí Perelló i Domínguez, amb una altra condemna igual a la de Comte per la causa Baltà, i Miquel Badia i Capell, amb un procés pendent per trencament de condemna, ocasionat per la seva fugida de fa un tres anys, al presidi d'Alcalá de Henares. Aquest darrer sembla que sortirà amb els indultats totalment, puix que encara no té cap

nova condemna; però la notícia no ha estat confirmada.

Fins i tot suposant que l'indult sigui ampliat fins a esborrar totes les penes, hi ha la possibilitat que tres dels companys—Badia, Ferrer i Garriga—, que no han fet encara el servei militar per tal com varen ésser empresonats abans d'entrar en quintes, es vegin obligats a servir el rei durant tres o quatre anys al Batalló disciplinari d'Àfrica. En efecte: tot llicenciat de presidi pendent de servei està obligat a fer-lo en aquestes condicions. El fet era retret oportunament, fa pocs dies, per Antoni Argelaguet i Cadafalch, un company dels condemnats, que fou absolt.

II.—COMENTARIS

Nicolau d'Oliver, en un treball frontal a "La Publicitat" que inicià bellament la campanya pro-amnistia, senyalava la injustícia que seria treure el càstig als "delictes" principals i excloure'n els derivats. El Govern, però, alhora atorgar un indult parcial en lloc de l'amnistia demanada i no parlar de revisió, ha fet això precisament: indultar només—per ara, almenys—el delictes "gros" i deixar més enllà de la justícia els fets menors.

Per què no han suprimit les penes menors? Seran compreses, potser, en l'amnistia general promesa? Per què no han alliberat de seguida els indultats diguem-ne definitius? Quines coses, quins tràmits extraordinaris calen encara? Per què aquests amics no han pogut respondre, fins a l'hora de tancar aquesta edició, els telegrams angosiats dels seus?

I, en un altre ordre d'idees: per què indult i no amnistia? No som homes de lleis, però ens sembla que no hi ha textos legals que impedeixin fer objecte d'amnistia cap mena de delictes.

Indultar és una prerrogativa regida que significa perdó. Amnistiar és oblidar, esborrar, "licitar", que diguem, una sèrie de fets determinats. L'indult parteix de la base que els condemnats eren culpables.

JAUME COMTE

L'amnistia, de la base que podien no ésser-ho, o, millor, que seguretat no ho eren.

Aquesta diferència—jurídica i moral—és força important per a la dignitat dels perseguits. I té, de més a més, conseqüències pràctiques en el cas concret del servei militar esmentat abans.

Catalunya ha d'evitar—pagant-los, si pot ésser, la quota, com suggereix un lector de "La Publicitat"; demanant, potser, que siguin rellats de tot servei en atenció a les circumstàncies excepcionals del procés—que els condemnats de Garraf susceptibles d'haver de servir al Batalló disciplinari hagin de fer-ho. Això, i obtenir l'anul·lació completa de totes les penes que els pesen encara al damunt, és el menys que podem fer per ells, de moment. Si més no, cal evitar del tot les conseqüències d'un empresonament que tots sabem injust.

III.—PARAULES

Ignorem encara el que ens podran dir els que han de tornar aquests dies. No podem consultar Comte, que reposa una mica al presidi del Dueso dels mals tractes soferts a la presó de Barcelona. Estem gairebé segurs, però—gosiem afirmar-ho—que ens dirien això mateix: que volen amnistia, no indult; no haver de servir a l'Àfrica cap

ELS QUI QUEDEN A PRESID

JAUME JULIÀ

d'ells i obtenir reparacions almenys morals per les sofrències d'aquests anys.

Perelló i Julià, els únics condemnats reclosos a Barcelona, són els únics que podem consultar de moment, mentre esperem els que vénen. Ahir, diumenge, anàrem a veure'ls i a demanar-los parer. Ells van

UN RECORD DEL CONSELL DE GUERRA

Els advocats defensors

coincidir totalment amb la nostra tesi.

Els companys ens expliquen que fa pocs dies un senyor que es dignà corresponal de "El Sol" i de "La Veu de Catalunya" els anà a fer un interviu, acompanyat d'un escarceller i en una hora intempestiva. Perelló, per un recel ben comprensible—que no representa, però, cap ofensa per al company de premsa que els visità, si aquest té en compte el règim d'espionatge a què han estat sotmesos fins ara—es negà a fer-li cap declaració. Després justificà aquesta actitud seva davant el director de "El Sol", en atenta lletra. Quant al col·lega català, és evident que no hi tenia res a veure... (Un representant de premsa catalana no hauria estat ben rebut allí). Julià, en canvi, sostingué amb ell una conversa que aquest interpretà capriciosament. Semblava que Julià hagués parlat de certes "intencions" delictives, de les quals se sentís penedit. Julià, però, afirma:

—Jo vaig dir que l'indult era injust, i que cal la revisió. Les intencions i els pensaments no són delictius, no hi ha codis contra ells. L'indult no ens ha afalagat gens. Volem, com tothom i més que ningú, la revisió del procés.

El decret diu que van rebre moltes demandes d'indult. Això deu ésser un malentès. Que nosaltres sapiguem, totes les demandes reclamaven l'amnistia i la revisió de la nostra causa. Demanar l'indult hauria estat suposar que la condemna era justa, i tothom sap que això no és cert.

Estic molt content, en canvi—afegeix Julià—, que "La Noche" hagi recollit el meu prec de treure Sancho Alegre del presidi de Figueres, on és des de fa un grat d'anys, condemnat com nosaltres per regicidi frustrat. Em sembla que podrien incloure'l en l'amnistia anunciada. Feu campanya també per ell.

(Cal fer notar que Julià no coneix Sancho Alegre sinó de nom.)

—Quan vaig parlar—diu encara—amb aquell senyor, no havia vist cap company. Estava incomunicat. Des-

ELS QUI QUEDEN A PRESID

MIQUEL BADIA
(Dibuix del presoner català
Josep Maria Rigol)

prés he tingut la satisfacció de veure que tots pensem igual.

Julià està molt xerriat, alegre, vagament infantil. Ben segur, la transició de règim d'atàcula una mica encara.

—No ens vols dir res més? Què faràs, quan surtis?

—Casar-me (Julià és promès) i anar-me'n a Amèrica. Això darrer, més tard... Per cert—afegeix rient—, avui he rebut una lletra, en castellà i en estil eclesiàstic, d'un enyor que no coneix. Anava dirigida indistintament a "Señor Perelló o Señor Julià" i me l'han donada a mi. Tot plegat em recomana que prengui per director espiritual un tal mossèn Negré. La veritat, ho veig massa "negre"... M'estimo més mossèn Bac, per exemple...

Perelló ha parlat molt menys. Llevat de saludar-nos com a vells amics i insistir novament en la necessitat de revisar la causa, no ens ha dit res interessant per al públic. Els familiars que anaven a visitar-lo l'han acaparat gairebé tota l'estona. A més a més, tenia mal de cap.

Estan molt optimistes i esperen sortir aviat...

Nosaltres, igualment: esperem que surtin. I Catalunya tota també els espera.

N. GRIERA

Aquest número de LA RAMBLA DE CATALUNYA ha hagut de passar per la prèvia censura

Ventura Gassol torna... amb la seva primera obra escènica: "La cançó del vell Cabrés"

ENRIC LUELLES,
Director escènic de l'A. T. S.

Aquest noble gest de l'Associació de Teatre Selecte de Catalunya—i la seva obra comença a ésser ja considerable—és digne d'agraïment i d'aplaudiment. Més que mai en aquesta hora. L'Associació ha sabut recordar-se de Ventura Gassol i dels presos catalans. Del poeta que sabé ésser patriota i dels patriotes que saberen ésser—rudament, decididament—poetes.

I pel record—sempre viu—de l'exiliat, i per les llars desfetes dels presos que tornaran a referir, l'Associació de Teatre Selecte donarà al públic català—en cinc funcions de benefici—la primera obra escènica de Ventura Gassol. Aquella alta "cançó del vell Cabrés" que aixecà, dies ha, tempestats d'aplaudiments i d'entusiasme.

En anunciar aquestes cinc representacions que l'A. de T. S. donarà al Goya els dies 11, 12 i 14 d'aquest mes, a benefici dels nostres germans en presó, no sabem dubtar que el públic català respondrà, generosament, a l'esforç nobilíssim dels organitzadors. Per Gassol i pels seus. Per aquest esperit frater i una-

nime que ha sabut ésser com una nova i esperançadora Solidaritat.

Hem volgut que Enric Lluelles, el primer actor de la companyia de l'Associació—"Anselm" en l'obra de Ventura Gassol—parlés, des de les columnes de LA RAMBLA DE CATALUNYA, de "La cançó del vell Cabrés".

—No creiem—ens ha dit Enric Lluelles—que el posar en escena, en aquestes circumstàncies, "La cançó del vell Cabrés", sigui una improvisació. Al contrari, és un projecte llargament mediat en nosaltres—una força major ens ha impedit fins ara de realitzar-lo—i, encara, un deure nostre envers aquest formidable poeta que és Ventura Gassol. Calla, per la seva alta qualitat de poesia i de teatre, donar al nostre públic la primera obra escènica de l'insigne autor de "La dolorosa". Però ja he dit que les circumstàncies—hostils—no ho feren possible. Ara, aconseguit el permís, volem que l'obra de Gassol serveixi per a redimir, en el possible, aquestes a. Ens ha sem-

vides que, blat la manera més digna, i més so-

ANTONI FERNANDEZ,
Director artístic de l'A. T. S.

VENTURA GASSOL

Jemne també, d'honorar l'estimat absent.

—Tenim encara en cartera—senyala Enric Lluelles—una magnífica traducció de Ventura Gassol de l'obra de Max Deauville "Rien que un homme". "Era un home" és el títol de la traducció. És una obra moderníssima i original—de la qual ha parlat elogiosament tota la crítica europea—que tenim en estudi. Per les seves dificultats d'ordre tècnic no hem pogut posar-la encara, però esperem fer-ho així que la capacitat de l'Associació—cada dia en augment—ens ho permeti... És un projecte que volem realitzar costi el que costi. Per si no fos prou la qualitat de l'obra, és un deure d'agraïment que els catalans tindríem amb Max Deauville, la gentilesa del qual obrí un camí al nostre Ventura Gassol en el món literari de Brussel·les. I en unes hores lamentablement angioses per als exiliats...

—De quina manera són repartides les cinc representacions Pro-Presos? Simplement: la de divendres vinent—primera—serà una

funció de torn per als associats, per bé que amb taquilla oberta. Les de dissabte i diumenge—tarda i nit—seran públiques... I, com hem anunciat, els beneficis íntegres de les cinc representacions seran destinats a la subscripció Pro-Presos catalans, oberta en les nostres publicacions. Els amics Josep Sunyol i Garriga i Ramon Vilarió han acceptat la nostra petició d'encarregar-se de la liquidació. No volem—somriu Lluelles—que el nostre oferiment, massa freqüent en els empresaris, pugui semblar suspicte en cap sentit. Nosaltres no som negociants del teatre...

Hem volgut que Lluelles ens parlés de l'obra que ve realitzant aquesta entusiasta Associació de Teatre Selecte. Ell n'és, potser, la primera figura i el primer entusiasme.

—Tot el nostre interès—ens ha dit—està avui a ampliar fins al límit la capacitat d'actuació de l'Associació. I, en conseqüència, a la creació d'una companyia—bàsicament—que ens permeti de portar per tot Catalunya les primeres obres del nostre teatre, aquelles que la crítica i el públic intel·ligent hauran situat en una autèntica jerarquia de qualitat. Volem presentar als nostres públics una acurada selecció d'obres. I no pas—com ha volgut creure algú—una selecció d'extravagàncies, sinó d'obres en general ja representades i acceptades per la crítica i l'auditori. Naturalment, però, que sabrem també escollir, si cal, algunes d'aquelles obres que, per mil motius, les empreses no volen o no poden presentar. Mai, però, ens hem de sentir temptats per les estridències sense altra qualitat que l'extravagància. Ens interessa d'obrir possibilitats al nostre teatre, no pas erigir-nos en escola de provatures sense eficàcia.

Per cert—remarca Lluelles—que poc indicar-vos que entra en els càlculs de l'Associació un possible canvi de nom. De nom, no pas d'orientacions, si no és en el sentit d'una forta ampliació com us he dit abans. Quan sigui el moment—ara podria semblar un gest oportunista—ja ho farem públic.

—Si hem aconseguit beneficis econòmics preguntem?—somriu

Subscripció pro-presos catalans

PRIMERA LLISTA DE LA RAMBLA DE CATALUNYA

	Pessetes
Suma anterior...	715'75
Manuel de la Sota...	25'
Joan Valentí...	5'
R. i A. Sarsanedes...	100'
F. Sarsanedes...	5'
M. T. Vila...	6'20
Jaume Joan de Carve-	
lló...	2'
Dep. Urullita, S. A...	100'
Associació de Depen-	
dents del Comerç de	
Manresa...	47'
Antoni Villagrasa...	5'
Agustí Coma...	2'
Antoni Gallard...	2'
Pere d'Ibars i Valls...	5'
Pere Daudent...	1'

Lluelles—. Amic meu, us puc dir que aquests dos anys l'Associació ha viscut, només, a força de sacrificis particulars, i d'entusiasme. El guany material no ha estat, creieu, l'objectiu de l'Associació. L'únic afany de tots—el d'aquesta admirable junta directiva, el nostre, el d'Angel Fernández, encarregat de la direcció artística—ha estat, només, un: fer teatre bo. I ara que n'he parlat, deixeu-me dir, de passada, la meua admiració pel nostre Consell Directiu, la feixuga tasca del qual—anònima sempre—ha fet possible l'existència i l'eficàcia de l'Associació de Teatre Selecte. No puc dir-vos un sol nom, perquè tots són dignes d'una llista d'honor... Joestic, segur, però—acaba, Enric Lluelles—que en un futur pròxim l'expansió de la nostra "Associació" ho farà possible—l'esforç nobilíssim de tots aquests elements trobarà, amb el fruit d'una obra durament construïda, el seu premi i la seva dignificació pública.

EVER

Els esportius per l'amnistia

Unió Esportiva de Girona, Catalunya Nova de Reus, F. C. Agrament, amb 140 signatures, Frederic Soligó, Sebastià Vinyes, Joan Miró, Antoni Alcàzar, Manuel Cros, Teodor Mauri, David Gàmiz, Candi Mauri, Agustí Layola, Francesc Aloriza, Salvador Altés, Marius Viatoba, Alfons Santacana, Camil Pàrregues, Joan Sangres, Lluís Muntaner, Josep Iglésies, Antoni Rodríguez, Ricard Vigatà, Jaume Oliver, Rafel Boleda, Jaume Parareda, Josep Celma, Carles Valldeperes, Manuel Simanques, Moisès Figueres, Ramon Mir, Enric Muntaner, Ramon Prat, Pere Sangrés, Jaume Cardona, Joan Esteve, Josep Vilanova, Francesc Maten, Vicents Samper, Pere Prats, Pasqual Sabata, J. Arbós, J. Desmauer, Pere Sala i Serra, J. Dalmau, Domènec Conill i Ramon Molina.

Els xofers taxistes de Barcelona amb 303 signatures.

¿Ja heu adquirit segells Pro-Amnistia? Recordeu que estan en venda a la nostra redacció, a "La Publicitat", "La Nau", Segimon Rovira, Ateneu Politecnium i Orfeó Gracienc

En la llista anterior la suma estava equivocada, puix que són pessetes 715'75 en lloc de 58'75 com indicava.